

Інститути прямої демократії в процесі утвердження основного закону: переваги форми крізь призму недоліків на практиці

*А.Н. Пугачов, к.ю.н., доцент, завідувач кафедри
теорії та історії держави і права,
Полоцький державний університет
ales.puhachou@tut.by*

Методологія дослідження використовується відповідно до вимог юридичної науки, необхідністю досягнення поставлених цілей. Критичний аналіз на основі історичного та порівняльно-правового методів сприяє цьому найбільшою мірою.

Результати. За всієї привабливості та популярності використання референдумів при прийнятті конституції необхідно чітко усвідомлювати їхній потенційно деструктивний характер, коли інститути прямого народовладдя служать прикриттям для досягнення недемократичних цілей і сприяють встановленню режиму особистої влади.

Новизна. Інститут референдуму набув широкого поширення в колишніх країнах соцтабору і республіках СРСР, що розпався. Однак цю реальність не можна розглядати як суцільне утвердження демократичних засад і правових принципів, оскільки прямі форми народовладдя можуть грати на руку недемократичним режимам, а прийняття основного закону через референдум лише сприяє легітимації та поширенню популістсько-авторитарних тенденцій.

Практична значущість. Вивчення теорії та практики конституціоналізму дають змогу оцінювати не тільки переваги, а й недоліки референдумних форм. Це сприяє більш ефективному державно-правовому будівництву, розвитку критичного напрямку в конституційній науці, впровадженню істинно-змислових начал на стадіях навчального процесу.